

Alexandru Myller, ctitorul școlii matematice ieșene (3 decembrie 1879 - 4 iulie 1965)

La 3 decembrie a. c. se împlinesc cinci sferturi de veac de la nașterea lui **Alexandru Myller**, *savant de renume internațional și eminent profesor al Universității din Iași*.

S-a născut în București, unde a urmat școala primară, liceul (1896) și Facultatea de Științe (1900), având ca profesori pe iluștrii matematicieni români *S. Haret*, *E. Pangrati*, *N. Coculescu* și *D. Emmanuel*.

După un scurt stagiu ca profesor la Liceul "V. Alecsandri" din Galați, pleacă, în 1902, la studii la Göttingen, unde a avut ca profesori pe celebrii matematicieni *Felix Klein* și *David Hilbert*. Preluând creator noua teorie a lui Hilbert asupra ecuațiilor integrale, Myller publică un ciclu de lucrări printre care și teza de doctorat (1906) elaborată sub îndrumarea lui Hilbert.

Lucrările lui Myller în domeniul analizei matematice, elaborate la Göttingen și continuate la București, au marcat, prin ideile, metodele și rezultatele obținute, un moment important în dezvoltarea și afirmarea matematicii românești pe plan național și internațional. Acestea, precum și titlul de elev al lui Hilbert, l-au consacrat ca matematician de primă mărime. La Iași, Myller își schimbă direcția cercetărilor matematice, trecând la geometrie, domeniu care l-a fascinat încă din tinerețe.

A obținut numeroase rezultate în domeniul **teoriei ecuațiilor diferențiale și integrale** prin: *extinderea unor rezultate ale lui Hilbert la cazul unor ecuații diferențiale de ordin arbitrar; ecuații integrale cu nucleu antisimetric; probleme bilocale, la limită și de periodicitate pentru ecuații diferențiale ordinare și cu derivate parțiale; utilizarea metodelor funcționale în rezolvarea unor probleme de fizică matematică.*

În domeniul **geometriei diferențiale** contribuțiile sale se referă la: *geometrie algebrică și geometrie riglată; definierea noțiunii de concurență a vectorilor contravarianți ca o generalizare a paralelismului Levi Civita; paralelismul într-un sistem de plane, care a condus la noțiunea de configurație Myller; dezvoltarea, împreună cu O. Mayer a geometriei diferențiale centroafine.* Aceste cercetări au fost declanșate și impulsionate de apariția teoriei relativității generale, unde se folosea în mod consistent teoria conexiunilor afine și alte noțiuni geometrice legate de conexiuni. *Aceste preocupări au marcat momentul intrării școlii de matematică de la Iași pe arena mondială a cercetării științifice.*

În domeniul **istoriei matematicii** a reușit să repună în valoare contribuțiile originale ale unor precursori precum *D. Asachi, Șt. Botez, E. Bacaloglu* etc.

Numit în 1910 profesor titular la catedra de geometrie analitică a Universității din Iași, **Alexandru Myller** pune bazele *învățământului matematic modern la această instituție de învățământ* prin: *fondarea vestitei biblioteci de specialitate (18. X. 1910) ca fundament al cercetărilor originale; încadrarea unui corp profesoral de mare valoare; atragerea unor tineri cu care creează prima școală românească de matematică, cunoscută sub numele de Seminarul Matematic din Iași; inițierea în premieră la Iași a unor studii de istoria matematicii românești și universale; introducerea unor cursuri libere de specialitate și a lucrărilor de licență; aporturi originale în geometria diferențială, care au lansat școala ieșeană în competiție internațională.* Aceste evenimente s-au petrecut, prima oară în 1922 când au fost publicate lucrările legate de paralelismul lui Levi Civita, a doua oară, în 1933, când a apărut memoriul de geometrie diferențială centroafină elaborat în colaborare cu *O. Mayer*.

Ca profesor, **Al. Myller** a fost *un maestru în arta comunicării cu studenții*. A aplicat, pentru prima oară în țara noastră, metoda euristică în predarea matematicii la nivel universitar. Lecțiile sale erau adevărate momente de creație în care profesorul ghida pe studenți să descopere, împreună, adevărurile științei predate. A împărtășit cu dragoste și generozitate fiecărei generații de studenți tot ce a acumulat din punct de vedere științific și metodic.

Sub îndrumarea sa, a fost obținut în 1920 primul doctorat în matematici pure, la o universitate românească, de către *Octav Mayer*, iar în 1925 a fost obținut doctoratul în matematici de către *Silvia Creangă*, care devine prima femeie doctor în matematici la o universitate românească.

După război, a funcționat ca rector în dificila perioadă 1944-1945, reușind să deschidă cursurile universitare în mai 1945, după refugiul în Transilvania. A fost preocupat de reconstrucția clădirii, de revenirea la Iași a laboratoarelor și bibliotecilor, precum și a profesorilor și studenților.

În 1947 iese la pensie, dar rămâne legat de activitatea Seminarului Matematic, unde continuă cercetările științifice, se preocupă de instruirea tinerilor doctoranzi și de bunul mers al bibliotecii urmărind cu asiduitate obținerea unor publicații mai greu de procurat.

A mai desfășurat variate activități și la Institutul de Matematică de la Filiala Iași a Academiei Române. A continuat să lucreze până la stingerea sa din viață survenită la 4 iulie 1965.

Pentru meritele sale de excepție, **Academia Română l-a ales membru titular** în 1938. În 1959 **Universitatea Humboldt din Berlin i-a decernat titlul de Doctor Honoris Causa pentru străduinți deosebite de a crea o matematică românească de sine stătătoare.** A primit numeroase distincții și decorații din partea statului român.

La împlinirea a 125 ani de la nașterea **savantului Alexandru Myller**, elevii și elevii elevilor săi îl omagiază în semn de adâncă prețuire pentru opera sa închinată dezvoltării științei și învățământului modern în țara noastră.

Prof. dr. Gheorghe BANTAȘ

Prof. dr. Vasile OPROIU